

ÇOCUK VE EĞİTİM

II.

Ertuğrul GÜNIŞIK
Marmara Üni.Öğr.Gör.

Geçen yazımızda, çocuk eğitiminin üç aşamalı bir eğitim süreci olduğunu tespit etmiştik. Birinci aşama "Ben" dönemi olup, bu dönemin karakteristiği çocuğun "kendini tanıma ve evresi" olarak tanımlanır. İkinci aşama "Sen-Siz" dönemi olup, bu dönemin karakteristiği çocuğun çevresindekilerle ilişki ve diyalog kurma evresidir. Üçüncü aşama ise, çocuğun çevresine uyum sağlama, diğer bir deyişle, sosyalleşme evresidir. Bu üç süreç bir bütün olup, çocuk eğitiminin birbirinden ayrılmaz parçalarıdır. Bu üç süreç, çocuğun da bir bütün olduğu ilke ve kavramına ışık tutar. Çocuğun bütünlük ilkesi çocuk eğitiminin temel yapısıdır. *Çocuk eğitiminin temel amacı çocuğun total ve optimal gelişimini sağlamaktır.* Burada üzerinde önemle durulması gereken kavram, "gelişim" ve "eğitim" ayrılmaz bir bütündür. Çocuk gelişen bir yaratıktır. Çağdaş anlamda eğitim, çocuğun gelişim sürecidir. "Ben", "sen(siz)" ve "biz" aşamalarında çocuk, dört düzeyli birbirine bağlı ve bağımlı bir eğitim sürecinde, kişilik gelişimi ve kişilik arayışı içindedir. Her çocuğun kendine özgü (ünik) kişiliği, dört düzeyden oluşan bir eğitim potasında biçimlenerek gelişir. Çocuğun bütünlük ilkesini kanıtlayan ve onun bütünsel (total) eğitimini amaçlayan dört gelişim düzeyi şunlardır.

- I. Bedensel gelişim (biyolojik gelişim)
- II. Zihinsel gelişim (mental gelişim)
- III. Duygusal (heyecansal gelişim)
- IV. Sosyal gelişim (Toplumsal gelişim)

Bu gelişim süreçleri karmaşık, birbirine bağlı iç içe psiko-motorik bir bütündür. Diğer bir anlatımla, çocuk eğitimi anatomik, fizyolojik, psikolojik ve sosyolojik öğeleri içeren gelişimsel bir süreçtir. Ancak eğitime yön ve ışık tutan bu gelişim süreci, karmaşık ve birbirine bağımlı olup

parçalara bölünemez bir bütündür. *Bu bütün çocuktur.*

Çocuk eğitimi onu tanımak, onunla tanışmakla başlar. "Ben" aşamasındaki çocuğun kendini tanıması ve çevreyle tanışması onun dünyaya ve eğitime açılan kapısıdır. Bu açılan kapıdan içten-dışa ve dıştan-içe gelişimsel bir eğitim trafiği başlar. İçten-dışa ve dıştan-içe oluşan bu süreçli akımı "trafik"e benzetmemizin nedeni, bu kapıdan başlatılan dinamik akımın eğitsel bir sistem ve düzene kurulmasını gerektirmekte oluşudur. Çocuğu tanımak, onunla tanışmak karmaşık bir olgudur. Onun optimal gelişimi için ne tür bir eğitim düzeni gereklidir? Çocuğun sınırlı potansiyel ve yeteneklerini optimal düzeyde geliştirmeyi amaçlayan eğitim sistemini oluşturan ilke ve koşullar nelerdir?

Çocuğun demokratik bir ortamda özgürce, eşitlik ve hakça eğitilmesi onun vazgeçilmez anayasal bir hakkıdır. Bir takım içeriksiz mazeretlere sığınarak onu bu haktan yoksun bırakmak ciddi eğitim sorunlarına neden olan anayasal bir ihlaldir. Demokrasinin ve demokratik eğitimin ilk temel taşı çocuk ve çocuğun anayasa güvencesinde olan vazgeçilmez haklarıdır.

Çocuk ve eğitim olgusunu, gelecek yazımızda felsefi düzeyden başlayarak inceleyeceğiz. (Devam edecek)

Glays Andrews, Creative Rhythmic movement for Children, Prentice-Hall, Inc. N.J., 1954

Winifred Van Hagen, Physical Education in the Elementary school, California State Department of Education, Sacramento, 1951.

John Dwey, Democracy and Education Colombia University notes.

Ertuğrul GÜNIŞIK; Eğitim ders notları.

Sayın Cemal Alpman Sayın Mesadet Saver'e plaketini verirken